

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVII KONFERENCIJA

Vilnius, 2025 m. gegužės 16 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė VU MF Mokslo ir inovacijų
skyriaus Studentų mokslinės veiklos
koordinatore Urtė ŽAKARYTĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2025

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
doc. dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Jaun. m. d. Laura Lukavičiūtė-Navickienė
asist. dr. Agnė Abraitienė
gyd. rez. Domas Grigoravičius
doc. dr. Indrė Trečiokienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
lekt. gyd. Andrius Apšega
lekt. gyd. Karolina Žvirblytė-Skrebutėnienė

prof. dr. Pranas Šerpytis
lekt. Artūras Mackevičius
dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
dr. Audra Brazauskaitė
asist. dr. Diana Sukackienė
asist. dr. Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
dr. Rokas Borusevičius
doc. dr. Saulius Galgauskas
jaun. asist. Andrius Žučėnka
Doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas

doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila
prof. dr. Nomeda Rima Valevičienė
asist. dr. Tomas Aukštikalnis
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Andrius Bleizgys
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Asist. dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitas Lesinskienė
asist. dr. Jelena Stanislavovienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Ugnė Šilinskaitė
Austėja Zubauskaitė
Aida Kuznecovaitė
Milda Kančytė
Milvydė Marija Tamutytė
Renatas Kedikas
Fausta Timinskaitė
Antanas Simonas Garuolis
Gailė Mikalauskaitė
Gabrielius Leščinskas
Damian Luka Mialkowskyj
Radvilas Jančiauskas
Maksim Čistov
Ugnė Mickutė
Lina Bludžiutė
Augustė Melaikaitė

Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Raminta Kasteckaitė
Ernestas Gulbickis
Edgaras Zaboras
Benas Matuzevičius
Sylvia Rogoža
Rūta Valiukevičiūtė
Agnė Vasiulytė
Agata Bruzgul
Valentinas Kūgis
Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas
Matas Kuncė
Gintė Grubliauskaitė
Milda Černytė

Julija Grigaitytė
Dovydas Stankevičius
Patricija Griškaitė
Povilas Jurgutavičius
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabija Marčiulaitytė
Augustinas Stasiūnas
Alicija Šavareikaitė
Odeta Aliukonytė
Milda Eleonora Gričiūtė
Robertas Basijokas
Elvin Francišk Bogdzevič
Rokas Dastikas

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2025

© Vilniaus universitetas, 2025

URBANIZACIJA IR JOS PASEKMĖS GYVENTOJŲ SVEIKATAI

Autoriai. Mykolas LIAUDANSKAS, II kursas; Gilė Karolina SAKALAUSKAITĖ, II kursas; Jokūbas SEBECKIS, II kursas

Vadovas. Doc. dr. Marija JAKUBAUSKIENĖ, Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Sveikatos mokslų instituto Visuomenės sveikatos katedra.

Tikslas. Apžvelgti ir apibendrinti mokslinius straipsnius, aptariančius urbanizacijos poveikį gyventojų sveikatai, nusakyti tendencijas ir išskirti patarimus urbanistikos specialistams.

Metodika. Šiam tyrimui atlikti buvo naudojama mokslinė literatūra, susijusi su urbanizacijos įtakos gyventojų sveikatai tematika. Straipsnių ir statistinių duomenų paieškai buvo naudotos „Google Scholar“, „ScienceDirect“, „PubMed“ duomenų bazės. Tiriamajame darbe iš viso buvo apžvelgti 30 mokslinių straipsnių. Rasta informacija buvo susisteminta ir suskirstyta į tris temas: 1. Urbanizacijos įtaka sveikatos apsaugos sistemai (urbanizuotų ir kaimo vietovių palyginimas); 2. Urbanizacijos pasekmės psichinei sveikatai; 3. Urbanizacijos pasekmės fizinei sveikatai.

Rezultatai. Lyginant urbanizuotų ir kaimo vietovių sveikatos apsaugos sistemų skirtumus, galima pastebėti, kad miestuose žmonės susiduria su geresne sveikatos priežiūra. Taip pat miestiečiai pasižymi aukštesnio lygio sveikatos raštingumu, kuris teigiamai veikia asmenų sveikatą. Kita vertus, staigūs infrastruktūros pokyčiai, keičiantis gyventojų skaičiui, prisideda prie padidėjusios socialinės nelygybės, triukšmo, oro taršos bei žaliųjų erdvių trūkumo. Šie veiksniai neretai lemia tokius psichikos sutrikimus kaip stresas, nerimas ar depresija, didina riziką susirgti šizofrenija, bipoliniais sutrikimais bei sukelia ryškesnę užkrečiamųjų ligų plitimo riziką. Miestiečių mitybos įpročiai daro įtaką jų sveikatai. Valgomas kaloringesnis, riebesnis maistas, kuris skatina nutukimą, mažesnę kiekybiškai ir kokybiškai žarnyno mikrobiotą bei širdies ir kraujagyslių ligų plitimą. Urbanizacijos įtaka stebima net molekulinuose pokyčiuose – signalinių baltymų genų ekspresija miesto ir kaimo regionuose skiriasi, o šis nesutapimas reikšmingas tose vietovėse paplitusių ligų tendencijoms.

Išvados. Urbanizacija sukelia reikšmingus pokyčius tiek žmonių sveikatai, tiek sveikatos apsaugos sistemai. Visgi dauguma neigiamų pasekmių yra modifikuojamos pasitelkiant efektyvius miestų planavimo, dietos, fizinio aktyvumo pokyčius. Didžiausi skirtumai išryškėja lyginant ne tik populiacijos sveikatos kaitą per laiką, pasaulio urbanistiniams centams plečiantis, bet ir lyginant miestietiškas bendruomenes su kaimiškomis.

Raktažodžiai. Urbanizacija; miestiečių psichikos sveikata; miestiečių fizinė sveikata; sveikatos apsauga